

Főzerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a **CORVIN**
Laphíradó R. T.

DÉLI HÍRLAP

A timistorontali törvényesség bej. sz. 83. (Dos. No. 93/1938).
Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDE**
és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkezősség lapja

Térnyeres ellenátmadással Kievtől délnyugatra

Kievtől nyugatra súlyos elhárító harcban állnak a németek a nagy tuleróvel támadó szovjet csapatokkal

Előkészületek Washingtonban a Sztalin-Churchill-Roosevelt találkozóra

Eden beszámol az alsóházban a moszkvai értekezletről és a kairói találkozóóról — Hull tegnap jelentést tett Roosevelt elnöknek

Elkeseredett közelharcok a déliáliai fronton

megegyezés jött létre bizonyos török támaszpontoknak a szövetségesek részére való átengedése ügyében. Ezt az 1939. évi angol-török szerződés alapján határozták volna el a *támaszpontokat formálisan Anglia venné igénybe*, a Sunday Dispatch kairói tudósítója tudni véli azt is, hogy Törökország az *ellenszolgáltatások egész sorozatát* kéri a támaszpontok átengedése fejében s főleg a hadianyagszállítás arányának növelését várja Nagybritanniától. A szóbanforgó támaszpontok elsősorban repülőterek lennének. Ugyanez a hírforrás azt is állítja, hogy az angol-török megegyezés magában foglalja a török kormány hozzájárulását ahhoz, hogy *szövetséges csapatokat szállítsanak át török területre*.

A Basler Nachrichten című svájci lap londoni tudósítója ezzel szemben rámutat arra, hogy a *támaszpontok átengedése tárgyában angol hivatalos helyen a legnagyobb tartózkodást tapasztalják a diplomáciai szakértőknek sincsenek oly értesítések, melyek az erre*

vonatkozó angol-török megállapodás hírei megerősítettek.

A hivatalos hirmagyarázatok szerint az angol kormány méltányolni kívánja Ankara semleges álláspontját. Az angol sajtó egy része ennek ellenére továbbra is arról ír, hogy Törökország „lehetővé tehetné a háború megrövidítését.”

Algír

A brit hírközvetítő szolgálat — mint a Radior genri jelentése közli — a szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról származó értesítés alapján arról számol be, hogy Eisenhower tábornok „szövetségesek közötti ellenőrző bizottság” felállítását jelentette be, mely bizottság az Olaszországgal kapcsolatos kérdéseket tárgyalja. Feladata: a fegyverszüneti feltételek alkalmazása, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése. A bizottság elnöke Heniyan Joyce amerikai tábornok. Székhelye: a Badoglio-kormány székhelye. A bizottság közvetlenül Eisenhower tábornok irányítása alatt áll és katonai, valamint politikai ügyosz-

tálya lesz. Ez utóbbi keretében külön gazdasági, közigazgatási és szállításiügyi tagozatát állítanak fel.

Egy másik, — Algírból származó — jelentés szerint Eisenhower tábornok kifejezésre juttatta azt a követelést, hogy a Badoglio-kormány politikai szervezetét bővítsék ki, közigazgatási szervezetét pedig erősítsék meg. Olasz területet olasz ellenőrzés alá most nem helyeznek vissza, — állapítja meg az algíri tudósítás.

×

Giraud tábornoknak a francia nemzet felszabadítási bizottság elnöki tisztségéről való lemondása világszerte nagy felháborítást keltett. Ehhez a tényhez a legkülönbözőbb hirmagyarázatok fűzik a távirati irodák s a lapok, úgy hogy a lemondás igazán okát ez idő szerint még nem lehet megállapítani. Giraud lemondása jelentőségének megítélését megnehezíti az a körülmény is, hogy továbbra is marad a francia disszidens haderők főparancsnoka.

(—r)

Jelentéseink a harcterekről

Heves küzdelem a Volturnótól nyugatra fekvő magaslati állásokért

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti:

A keleti harctéren Keresztől északnyugatra a szovjet csapatok újabb támadásait, egy helyi jelentőségű betöréstől eltekintve, mindenütt visszaverték. Perekopnál és Krivojrogól északra a szovjet csapatok több ízben is eredménytelenül támadtak. A keleti arcvonal déli szakaszának többi részéről nagyobb harc eseményeket nem jelentettek.

Kiev harci körzetében a bolsevisták nagy túlsúlyban lévő erőkkel folytatták támadásaikat. Kiev városától nyugatra a német csapatok súlyos elhárító harcokban állnak a továbbra is előretörő ellenséggel, a Kievtől délnyugatra fekvő körzetben pedig a szovjet támadások összeomlottak és a Szovjet súlyos veszteségeket szenvedett. Német ellentámadások ezen a területen a szovjet csapatok heves ellenállása és a kedvezőtlen közlekedési viszonyok ellenére is teret nyertek.

Csernigovtól északnyugatra a szovjet, erős tüzéségi és több páncélos hadtest támogatása mellett, tömegtámadással megkísérelte, hogy keskeny területen áttörést érjen el. A kemény és elkeseredett harcok még a sötétség beálltával is folytak. Csupán az egyik hadtest szakaszán ott 186 szovjet páncélos megsemmisítettek és 31 további ellenséges páncélos mozgástéptelennek tettek. Azokat a szovjet lovassági kötelé-

ketek, amelyek a német állások elleni rohamoknál harcba vették, szétlőtték.

Szmoienszktől északnyugatra is az ujonnan tevénytartott szovjet tartalékokkal tegnap súlyos harcokra került a sor, amelyek még folytatásban vannak.

Nevel körzetében a szovjet csapatok eredménytelenül tették kísérletet arra, hogy a német elreteszelt frontokat a beférési hely mélységében benyomják. Német ellentámadások a városról délre súlyos és váltakozó harcok után eredménnyel jártak.

Dél-Olaszországban a Voltorno folyótól nyugatra lévő magaslati állásokért az újból és újból támadó erős észak-

amerikai erőkkel szemben a küzdelem még tart. Elkeseredett közelharcokban 2 elvesztett magaslatot a német csapatok az ellenség súlyos és véres veszteségei mellett visszazserezték.

A délolaszországi arcvonal jobb szakaszán csak járőrharcok voltak.

A Földközi-tenger és a megszállott nyugati területek fölött tegnap 15 ellenes repülőgépet, az Atlanti óceán fölött pedig egy nagy angol repülőerődöt lelőttek.

A német haditengerészet partj őrhajói november 10-én a reggeli órákban Imuidentől északra egy angol gyorsnaszádot elsüllyesztettek.

A német légiőerő eredményes közreműködése a krími harcokban

Berlin. (Tp). A keleti arcvonal déli szakaszán folyamatban levő nagy elhárító csata során a német csapatok a Krím-félszigeten egy nagyméretű sündisznó-állást létesítettek. Szovjet részről újabb kísérletek történtek, hogy ebbe az állásba behatoljanak. Az ellenséges csapatok nem elégedtek meg azzal, hogy a Keresztől levő hídfőkről előretörésekkel további tért nyerjenek és a Perekop-földszorosnál a Krím-félszigetre benyomuljanak, hanem azokivül kísérletek tették arra is, hogy azokból egységek révén és magános partraszállási naszádok segítségével a félszigetre minél könnyebben beszivárognak. Céljuk ezzel német csapatok nyugtalanítani, elvág-

ni és kisebb hídfők alakításával lehetőséget teremteni nagyobb arányú partraszállási műveletekhez. A német légiőerő azonban ezeket a szovjet kísérleteket teljesen megghusította.

ISMÉT FELLANGOLTAK A HARCOK A DNYEPER KÖZÉPSŐ SZAKASZÁN

Berlin. (EP). A Dnyeper középső szakaszán a csata változatlan hevességgel tovább tart. A Kievnél levő, fokozatosan szélesebb és mélyebb terjedelmű betörési helyen keresztül a Szovjet túlsúlyban levő erőkkel folytatja támadásait és azok szünet nélkül, legyőzészerűen folynak. Német részről az erőkkel való takarékoság és a rugalmas elhár-

A majámem kétezer kilométer hosszú keleti arcvonal mintegy kétharmad részén már beállott a tél. front északi szakaszán a mocsarak, sok igen sok helyen már betagytak s kisebb jégréteg is képződött. A nagyobb szél a mocsaras utakat kiszáradt, úgy hogy a hadműveletek folytatása a szóbanforgó vidékeken a terepviszonyok nem nehezítik oly mértékben, mint általában várható volt. A harcok leten az eddig kialakult sulypontokon; különösen erős a Szovjet nyugati Kiev harci körzetében. Kievtől nyugatra súlyos elhárító harcban állnak a németek; Kievtől délnyugatra a met ellentámadások térnyeresre vetek.

A déltáliai arcvonalon a folytatólagos gol-amerikai áttörési kísérletek továbbra is súlyos harcokra vezettek. A lturño folyótól nyugatra fekvő magaslati állásokért még tart a harc.

Eden brit külügyminiszter moszkvai kairói utjáról visszaérkezett London. A külügyminiszter alsóházi beszámolója iránt érthetően nagy érdeklődés ziválnál meg. Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere is megérkezett oszkvai utjáról Amerikába. Tegnap a Házban részletes jelentést tett Roosevelt elnöknek a moszkvai értekezlet lefolyásáról és eredményeiről.

Washingtonból jelentik, hogy javában folynak az előkészületek a Roosevelt-Churchill-Sztalin találkozóra. A nyuorki sajtó a három kormányfő értekezlete előkészületeivel hozza össze azokat a megbeszéléseket, melyeket Roosevelt az USA-haderő vezérével, Marshall tábornokkal, a gyvezetkar főnökével, Knox haditengerészeti miniszterrel, King tengerengyel és Arnold tábornokkal, a haditengerészet, illetve légiőerő főparancsokaival folytatótt.

Törökország

A kairói brit-török megbeszéléssel kapcsolatban jelentkezett nyugtalanság a török közvéleményben csaknem teljesen megszűnt, — jelenti a DNB. közlése nyomán Isztanbulból a Radior. — A nyugtalanság megszűnése főleg a Menemencsoglu-Eden-találkozóóról kiadott hivatalos közleménynek tulajdonítható, de hozzájárul a feszültség enyhüléséhez az a körülmény is, hogy a török külügyminiszter nem hagyta el azonnal Egyiptomot, aminő tanácskozáson véget értek, hanem időt talált még más megbeszélésekre is. Ebből nyilvánvaló volt, hogy az Edennel folytatott tanácskozások után nem érezte szükségét annak, hogy gyors döntés céljából azonnal visszatérjen Ankarába.

A közvéleményben most már az a nézet alakult ki — folytatódik a Radior isztanbuli jelentése — hogy Törökország semlegességi politikájában nem következnek be változás és Menemencsoglu csupán tájékozódás céljából utazott Kairóba. A tájékozódásra egyébként az angol-török szerződés záradéka értelmében Törökország teljes joggal tarthatott igényt.

A támaszpontok kérdése

A kairói találkozóóról kiadott hivatalos közlemény hatása alatt a semleges sajtó már megkérdőjelezi az olyan híreket, amelyek török támaszpontok átengedését sejtetik. A Stockholm's Tidningen című svéd lap — mint a DNB jelenti — idézte a Sunday Dispatch kairói értesítését, mely szerint Menemencsoglu és Eden között állították

Adás érvényesül és főleg arra töreked-
nek, hogy a Szovjet áttörését megakadályozzák. Kivételül délnyugatra a szovjetet felvonuló tömegekkel ez idő szerint a heves harcok folyamatban vannak. A Dnyeper középső szakaszán több napi viszonylagos nyugalom után a harci tevékenység ismét felénged. Az ellenség

támadásait mindenképp visszavetették. A Dnyeper alsó folyásánál Cherson körzetében a szovjet csapatösszevonások tovább tartanak.

Nevelni a betörési hely déli szárnyán a szovjet nyomás érezhetően fokozódott. A német csapatok azonban itt is visszavetették az oroszok valamennyi támadását.

Ujjajta német repülőgépek támadják Londont

Berlin. (Tp). A német hadijelentés az utóbbi napokban ismételtelen jelezte egy rövid mondatban, hogy a német repülőgépek újra bombázták London városát. Feltűnő volt, hogy ezek a támadások nap-nap után megismétlődtek. Ezeket a támadásokat nem intézték Ber-
lin ellen. Jól tájékozott német katonai körökben megemlítették, hogy az angol sajtó kiemeli a légítámadások áldozatainak feltűnő nagy számát. Az angolok szemében a támadások rendkívülségét növeli még az a tény, hogy eddig nem sikerült egyetlen ilyen német bombázó gépet sem lelőni. Megállapítják Berlin-

ben, hogy ujjajta német repülőgépekről van szó, amelyek igen gyorsak, magasan repülnek, a cél felett hirtelen lecsapnak és a célt mindenkor el is találják. Az új támadó gépek Anglia fölött mindössze 15 percig tartózkodnak, ami a gép rendkívüli gyorsasága mellett szól. Erthető tehát, hogy a bombázók megjelenése a londoni lakosság körében nagy idegességet keltett.

A LEGKISEBB ÜRMÉRÉTŰ BRIT BOMBÁK HULLOTTAK A Vatikán-VÁROS TERÜLETÉRE

Róma. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Vatikáni forrásból közlik, hogy a november 5-én este a Vatikánvárosra dobott bombák ügyében foly-

tatott vizsgálat során megállapítás nyert, hogy a legkisebb ürmérétű angol bombákról van szó. A vizsgálatot ez ügyben két tüzérségi szakértő kíséretében maga a vatikáni műszaki hivatal főnöke, Galeazzi mérnök vezette.

ELPUSZTULT

BERNINI HÍRES ARANYABLAKA

Róma. (Tp). A Vatikán félhivatalos lapja, az Osservatore Romano közli, hogy hétfőn megkezdtek a Vatikánvárosban a bombatámadás okozta romok eltakarítását. Különösen nagy a kár a mozaik-műhelyben és a kormányzó palotában, ahol nemcsak a hivatali helyiségek, hanem a szolgáltevő személyzet lakásai is elpusztultak, — állapítja meg a Vatikán lapja és hozzáfűzi, hogy a Szent Péter-templom felé néző épületek valamennyi ablaka porrá zúzódott és a vatikáni pályaudvar márványcsarnokának gyönyörű ablakai is elpusztultak.

Az Osservatore Romano különösen fájdalmasnak mondja Bernini híres aranyablakának pusztulását, amely — mint ismeretes — értékes alabástromból készült.

A politikai arcvonal

Jodl német tábornok: Legszentebb kötelességünk az utolsó pillanatig népünk szabadságáért harcolni!

Berlin. (DNB). A német nemzeti szocialista párt november 9-iki emléknapja alkalmából a birodalmi vezetők és körjevezetők ülésén Jodl tüzérségi tábornok nagyobb beszédet mondott és az egybegyűlt pártvezetési tagok előtt az ötödik háborus év elején mutatkozó hadihelyzetet ismertette. Áttekintő képet nyújtott az elmúlt évek háborus eseményeiről és a pillanatnyi helyzetről, majd összefoglalta mindazokat a körülményeket, amelyek indokolták teszik a német népek a győzelembe vezető rendíthetetlen hitét. A nemzeti szocialista forradalmi eszmék nemcsak az utólré-
hetetlen eredmények egész sorát teremteték meg, hanem a bátor német csapatok olyan teljesítményeit váltották ki, amelyekre egyetlen más nép sem volt képes, — mondotta Jodl tábornok. Ezek a teljesítmények az ellenségnek minden győzelmi reményét az utópia birodalmába száműzik. Legmélyebb bizalmam azonban abban van — folytatta Jodl tábornok — hogy Németország élén olyan férfiu áll, aki képességei, törekvései és akaratja révén hivatott arra, hogy a német népet egy szebb jövőbe vezesse. Ő nemcsak a politikai, hanem a katonai hadvezetésnek is a lelke és az ő akaratának az ereje áthatja az egész német haderőt. A jövő jítka az, hogy a mostani háboru folyamán még mennyi megfontolni való adódik, mennyi remény kerül szembe a gonddal, de az az egy bizonyos, hogy a német nép addig küzd, amíg a végső győzelmet eléri. A mi hitünk és bizalmunk vezérünk iránt hajfántalan és számunkra nincsen más nagyobb törvény és szentebb kötelesség, mint az utolsó pillanatig népünk szabadságáért harcolni! — fejezte be beszédét Jodl tábornok.

HAMAROSAN SOR KERÜL A ROOSEVELT CHURCHILL - SZTALIN TALÁLKOZÓRA?

Washington. A New York Times washingtoni értesülése szerint Washingtonban egyre jobban erősödik az a feltevés, hogy Roosevelt elnök rövidesen elutazik a Sztalinnal és Churchilliel megtartandó hármast értekezletre. (Tp.)

Szigemiczu: A mostani háboru életre-halálra szól

Tokió. (Domej). Szigemiczu japán külügyminiszter a kormánynak beszámolt a nagykeletázsiai értekezleten szerzett benyomásairól. Felemelő hatást tett reá az értekezleten megjelent nemzetek rendíthetetlen hite a keletázsiai háboru győzelmes befejezésében. A mostani háboru életre-halálra szól és minden keletázsiai nemzetnek önvédelmi célból részt kell abban vennie, — mondotta Szigemi-

czu. — Az értekezleten megjelent nemzetek képviselőinek alkalmuk volt meggyőződni arról, hogy Japán keletázsiai politikája szüntelen. Ez a háboru ugyanis Ázsia felszabadításáért folyik és ha ezt a háborut elveszítik, minden veszendőbe menne, — fejezte be a külügyminiszter beszámolóját.

EDEN MEGÉRKEZETT LONDONBA

Stockholm. (Tp). Edén angol külügyminiszter moszkvai és kairói tanácskozásairól szerdán visszaérkezett az angol fővárosba. Azok a hírek, melyek Edén állítólagos bizonytalan látogatásáról szóltak, nem bizonyultak helytállóknak. Edén holnap az alsóházban beszámol megbeszéléseiről.

HULL VISSZAÉRKEZETT AMERIKÁBA

Lisszabon. (Tp). Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere a moszkvai értekezletről jövet tegnap megérkezett Amerikába. Kairói útazása során Hull szintén találkozott Mene-mencoglu török külügyminiszterrel.

ROATTA HADSEREGFŐPARANCSNOK ELMOZDÍTÁSÁT KÖVETELI EGY ANGOL KÉPVISELŐ

Genf. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Richard Law angol képviselő szerdán az angol alsóházban azt követelte, hassanak oda, hogy a Badoglio-kormány mozdítsa el főparancsnoki tisztségétől Roatta tábornokot, mert az a vád ellene, hogy rosszul bánt a dalmáciai jugoszláv lakossággal. A képviselő kijelentése szerint a vizsgálat során megállapították Roatta tábornok bűnösségét, Ambrosio tábornoknak, az olasz nagyvezérkar főnökének ügye pedig most van vizsgálat alatt.

MÉRÉNYLETET KÖVETEK EL ROATTA ELLEN?

Róma. (Tp). Roatta tábornok gépkocsibaleset következtében súlyosan megsebesült, jelenleg kórházban fekszik. Nem tartják lehetetlennek, hogy Roatta ellen merényletet követtek el.

LAVAL UJABB ÁLLÁSFOGLALÁSA A BOLSEVIZMUSZSAL SZEMBEN

Vichy. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Laval francia kormányelnök a Cantal-tartomány prefektusának tiszteletére rendezett diszében beszédet mondott és kijelentette, hogy csak egy küldetés ismer: Franciaország megmentése. Laval elítélően nyilatkozott a disszidensek tevékenységéről és hangoztatta, hogy ha Németországot legyőzik, a bolsevizmus kerül hatalomra Franciaországban.

Befejezésül Laval ismételtelen nyomatékosan hangsúlyozta, semmiáron sem

akarja, hogy a bolsevizmus elterjedjen Franciaországban.

GIRAUD MEGMARADT A FRANCIA SZAKADAR HADSEREG FŐPARANCSNOKÁNAK

Algir. (Tp). Giraud tábornok, aki a francia felszabadítási bizottság elnöki tisztségéről lemondott, továbbra is megmarad az afrikai francia hadsereg főparancsnokának.

AZ ALGIRI KOMMUNISTÁK HANGADÓJA GIRAUD LETARTOZTATÁSÁT JÓSZOJA

Párizs. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A párizsi lapok híradása szerint Marty, az Algirban élő kommunisták egyik vezére feltűnést keltő nyilatkozatot tett, amely szerint Giraud tábornokot rövidesen letartóztatják. Ez a kijelentés egyben magyarázatot adta annak is, hogy Giraud tábornok miért mondat le oly váratlanul a francia felszabadítási bizottság elnöki tisztségéről. Tetuanból származó távirati értesülés szerint Giraud tábornok az utóbbi időben számos fenyegető levelet kapott a disszidensektől, s e miatt meg kellett erősíteni Giraud testőrségét. Giraudnak már régebben az volt a terve, hogy megrendült egészségi állapotára való hivatkozással hosszabb sza-

Folyóiratunk a
HAVI SZEMLE
Megrendelhető:
ARAD, Str. Bratianu No. 2-4

badságra megy. Ezt a közlést bizonyos francia szakadár-körökben ürügynek tekintik arra, hogy lehetővé tegyék és megkönnyítsék Giraud visszavonulását a politikai életből.

BOZSILOFF ÉS SISMANOFF JELENTÉST TETT A KORMÁNYZÓTANÁCSNAK

Szófia. (Tp). A kormányzótanács tagjai tegnap kihallgatásnak fogadták Bozsilloff bolgár miniszterelnököt és Sismanoff bolgár külügyminisztert.

„BULGARIA MEGVEDI TRACIAI BIRTOKAIT”

Szófia. (Tp). Vlászoff kereskedelmi miniszter Tráciában tett szert utójáról visszaérkezett Szófiába. A miniszter utazása során tanulmányozta a gazdasági viszonyokat és a tapasztalatairól először hangon nyilatkozott. Az utamon viselt tráciai területeken — mondotta miniszter — irdventes fejlődés tapasztalható, de még mindig nagy erőfeszítésre van szükség, hogy ez az országrész belekapcsolódjék az anyaország vérkeringésébe. Tehelyen a miniszter lelkesítő beszédet mondott és hangoztatta, hogy Bulgária a jövőben minden ellenséggel szemben megvédi tráciai birtokait.

NÉMET-ROMAN GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK KEZDŐDNEK

Bucuresti. (Rador). A hivatalos lapban megjelent rendelet román kormánybizottság felállításáról intézkedik, amely a német kormánnyal gazdasági tárgyalásokat fog folytatni.

ROMAN—SVÉD PÉNZÜGYI TÁRGYALÁSOK STOCKHOLMBAN

Bucuresti. (Rador). A hivatalos lap legutóbbi számában megjelent rályi kézirat Rasmertia Nicolae pénzügyminiszterium vezérjtkárát megbizta, hogy pénzügyi tárgyalások végzéséért Svédországba utazzék.

A BUCURESTI ARGENTIN KÖVET NYUGDJÁRA VONULT

Buenos Aires. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Enrique Amay, Argentína bucaresti és szófia követségét kérelmére nyugdíjazták. Ramirez argentin köztársasági elnök köszönetet fejezte ki a visszavonuló diplomatának.

Leguább

A török semlegesség célja: felkészülés az európai ujjaépítő munkára

Helsinki. (Tp). A Stockholmban székelt török követ Helsinki-be érkezett és ott nyilatkozott a finn újságírók előtt. A követ kijelentette, hogy Török országnak és Finnországnak mindenkor barátságos viszonyt a jövőben is fenntartani és azt ki kell mélyíteni, elsősorban a háboru után. Törökország mindenképpen meg akarja őrizni semlegeségét, hogy később teljes erővel vehessen részt az európai ujjaépítő munkában. A török és finn együttműködés — fejezte be szavait a török követ — elsősorban gazdasági és kulturális téren nyilvánul meg.

Feltűnően megélenkült a keleteurópai diplomácia tevékenysége

Bern. (Tp). A Tat című svájci lap londoni értesülése szerint a kelet európai diplomácia tevékenysége feltűnően megélenkült. A moszkvai értekezlet azon következményei, amelyekről hivatalosan nem történt említés, fokról fokról kirajzolódnak. Az első közvetlen következmény Edén kairói tárgyalása. Államtitok volt, hogy miről tárgyaltak, de a „Háboru és munkásosztály” című szovjet lap a kairói megbeszélésekhez fűzött kommentárban Törökországról, min olyan államról ír, amelynek a Hitler elleni szövetséghez való csatlakozása a legnagyobb jelentőséggel bírna a háboru megrövidítése szempontjából. A svájci lap szerint Törökország és Portugália helyzete a támaszpontok átengedése szempontjából nem azonos, mert a két európai peremállam földrajzi és stratégiai helyzete eltér egymástól.

Előterben van a svájci lap szerint Benes oroszországi utazása. Ez alkalommal aláírásra kerül a cseh—orosz szövetségi szerződés, amely katonai záradékot is magában foglal és amelyhez más államok is csatlakozhatnak. A lengyel—cseh föderáció helyett tehát új cseh elgondolás fejlődött ki, amely a Szovjetre támaszkodik — írja a svájci lap

Ahik a szívükön viselik a bányász nép sorsát

A zsilvölgyi bányaváros a hitélet tükrében

— A Déli Hírlap kiküldött munkatársától —

Petrosani-Petrozsény, a négy évtized alatt „amerikai lendülettel” kialakított bányaváros kifejlődésének útját forgatjuk vissza a kezdet kezdetére. Még csak hevenyészve összetakolt bányatelep képet mutatja, oltat, a helyéről olvastunk valamikor operettalusi érdekfeszítő regényeket. Szakmunkások és kalandorok a film mozgóképéig. Hisz aig hogy telep a telep, ahig hogy kerékvágásba kerül az élet, már a keresztény egyházak áldozatos magvetésének alakja is feltűnik. Munkások és kalandorok közé ejtő az Ur szolgálja, hogy kivége részét a megalapozásból. Petrosani-Petrozsényben még álltak a bányák és egyre-másra keletkeztek a lakások, amikor 1871-ben, Gyümölcsös Boldogasszony napján már az első templom-áldozatot mutatták be.

Egyszerű bányászlakásban

Amely aztán a hívek kápolmájává lett. Heg-Hátszegről járt ideát járatlan munkások a plébános, de egy év múlva már ott lelkipásztor a Petrosani-Petrozsénynek. Megosztotta a szegény bányász nép sorsát s egy áltiszti lakásban lepedett meg. 1937-ben megülhették a nagy és áhítatot keltő templom fenntartásának félévszázados jubileumát. Az aki leszállt az egyszerű bányászok közé és egy bányászlakásban jutott felhöz, csakhamar diadalmasan felállt a trónusára... A templomépítés fordulója alkalmából kiadott könyvből kicsillan annak a nagy és lelkes munkának a verőfénye, amely visszatekintőkről az építés valóra váltásának fáradozását. A pap és a hívek áll egyre nagyobb számban kikerült munkatársak végül is elérték, hogy

a társulada kölcsönéből

léte nagyobbra a templom, a bányaváros szavatolása mellett: az így biztított kölcsönt aztán a munkások törlesztették. Bányászok építettek itt Istennek templomot...

A magvetés volt és Rill Albert esperesplébános ma így jellemzi népét: — Általában jóindulatú, szereti egyet, ragaszkodik iskolájához és átkösz minden szegénysége mellett.

A kölcsönös bizalom és egyakarát nem a keleti. Az Ur szolgálja ott állt a nép között kezdetől fogva. A lelkipásztori Petrosani-Petrozsényből ellátott zsilvölgyi bányahely egységében plébánitává alakult. Számszerint Volt olyan eset is, hogy a pap állt a te és a munka — a bányatársulat és a bányászok — közé. 1906-ban általános munkabeszüntetés volt. Már öt hete tart és akadtak, akik teljesen elmergésítették a helyzetet. Akik az ellenállásra tárták a munkásságot, cserben hagyták. A termelés megakasztása kárt jelent mindkét oldalon. A kereset hiánya kétségbeesést keltett. Ekkor Buday János plébános maga mellé vette a papját és jelentkezett az igazgatóságnál. — E jogcime hozzá? Siró és aggodó munkások könnyére hivatkozott és hiánysági kétségbeesésére.

Tizenkét pontban

tesztelte elő a munkásság kívánságát. A megegyezés sikerült. Olcsóbb kultúra alkalmazzák a társulati raktárból megállított élelmiszerek árának levonásánál s egyéb kedvezményt engedélyeztek, ingyenessé tették a természetnél lakást (s az is maradt a legutóbbi vihetes bérszűzödéssig). A feltételei volt: szünet munkába állni. Buday János ma kanonok Albaiulafeljárva. Nagy népszerűsége révén nagyszabású terveket valósíthatott meg. Parochiális épületet s nagyszabású színházi épületet is megépített. A munkások közönségi bérpalotját emelt: csak a, a nehéz időkben tűnik ki igazán ezek jelentősége. Katolikus polgári fiúok is hajlékba találtak ily módon, de 1938-ban megszűnt.

Micsoda magával ragadó, hitvalló ünnepe volt annakidején Szent Borbála napja: december 4-e!

Bányászünnepe

Megállt a bányában minden munka és aki csak a bányához tartozott: tisztviselő, altiszt és munkás, a templomba vonult, amelyet a bányászok védszentjének oltárképe díszít. A bányász disz egyenruhájában meneteltek a munkások a zenekarok után, s a menet élén fehér lovon haladt a bánya igazgatója. Délután népiünnepe. Mágán beszélnek az ilyen ünnepekről fényéről. Van olyan hiedelem is, hogy Szent Borbála ünnepe táján mindig könnyen adódhatik valami szerencsétlenség. Ma már ugyanis e napon csakugy, miní mások, csattog a csákány és járnak a csillék és a bányászok ajkán, lenn a bánya mélyén felhangzik a „szerencse fel”-köszöntés: „Noroc bun!”, de ünnepléses nagymisét mondanak a templomban. Disz egyenruhában látni a bányászt ma is még: a nagyhéten, amikor a szentsír díszítését alkották! A bányászok zenekara is felzendül: ha temetnek. Petrosani-Petrozsényben alig van temetés ilyen zene nélkül. Akinek csak valamelyes köze volt a bányához, részesül ebben a végfisztelességben. A zenekarok fenntartására szolgáló járulékoí vagy vonják le havonta, mint a vásárolt élelem, a lakás és egyéb más ellenértékét.

Rill Albert esperesplébános nyolcadik éve működik Petrosani-Petrozsényben. Nagy elismeréssel adózik az áldozatkészségnek:

— Így zavartalanul fenn tudjuk tartani az iskolát és fizetni tudjuk a tanítókat. Az iskola nagy szó, megtanulja azt mindenki. És nagy szó ez az áldozatkészség is, hiszen néhány év alatt híveim egyharmada eltávozott. Amikor idekerültem, csak a fiúiskolában volt 150—160 gyermek. Ma nyolcvan tanulója van a fiú-elemisskolának s ugyanannyi a leányiskolában. Mindig kintinó tanerőink voltak akik a papsággal együtt a szívükön viselték a bányász nép sorsát. Martin Henrik, a fiúiskola igazgatója nyugdíjba vonult. Becsületes, derék ember volt, még a szabadidejét is

az iskolában töltötte. Most Züléger József az igazgató. Egyben kántor. Tanítónők Mike Józsefné és Elisler Ágota. A leányiskolát a nővérek vezetik: ferencendi nővérek. Ők vezetik a püspöki katólikus leánygimnáziumot is.

— Ezek a nővérek — mondotta aztán az esperesplébános —

valóságos angyalai a zsilvölgyi bányásznépnek

A nőnevelés terén olyan munkát végeznek, hogy értenhet az a szülő, akinek odajár a gyermeke. Sok iskolában megfordultam. A zárda tanulói oly kedvesek és figyelemzetek: az óra egy részét másutt fejelemzésre kell fordítani, itt végig járhat az ember. Ezek a nővérek egyúttal betegápolók a bányászok között. Ellátják az agok házát is. Ennek a város a fenntartója. Husz-huszonhárom agglakja. A ferences nővérek főznek, takarítanak, mosnak rájuk s mindez kitélik abból a negyven lejből, amit egy-egy aggl után napjára fizet a város.

A petrosani-petrozsényi római katolikus egyháznak virágzó egyesületi éleje is volt. A plébánialak falain fényképfelvételek Márton Áron albaiulafeljárva-hérvári püspök 1940-i bérmunkájáról. Valóságos diadalmenet volt, ugy vonult végig a Zsilvölgyben. Petrosani-Petrozsényben a sok egyesület is köszöntötte. Most a templomi vegyeskar működik, amelyet nagy lelkesedéssel és hozzáértéssel vezet Züléger József iskolaigazgató. Olyan kitűnő zenekart, hogy a plébános kijelentése szerint alig akad párja Erdélyben.

A bányásznép áldozatkészsége tiszteltet parancsoló. Az iskolában megcsinál, hogy egyes gyermekek maguk hoznak ruhadarabot inszben lévő társaiknak. A Szent Anjal-perselyből lavonta rendszeresen segélyeznek szegény bányász-özvegyeket, vagy támogatásra szoruló egyedülálló családnyakat. Örvendhet ilyen rendszeres segélyeztet akad.

Egy ezresbankot nyitának. Az is a Szent Anjal perselyből került ki. Ez van ráirva:

— Ó, Szent Anjal, segítsd meg ezt az urinót, ki e pénz kiüdi velem, mert erősen bizik a te segítségébe. Julius 20.

SCHIFF BÉLA

Találkozások az örök várossal

Rómától délre ma harcok zajlanak. Óriási birkózás fenyegeti az örök várost földön és levegőben. De most nem a háborúról akarunk szólni, hanem az emberi szellem nagy képviselőiről, akik utazásuk során találkoznak az örök várossal a történelem folyamán és élményeiket írásaikban átadják az utókorak.

Lássuk tehát, mi ír Goethe az Itáliensis Reise-ben 1788-ban. Ime, így nyilatkozik a költő: Az a vágy, hogy Rómába jöjtek, oly erős volt, hogy szinte pillanatokként nőtt, úgyhogy nem volt maradásom és Florenben csak három napig tartózkodtam. Most hát megjöttem volna. Nyugodt vagyok, és ez a nyugalom, ugy tűnik, egész további életemen tart majd. Ifjúságom valamennyi álmát megvalósulva látom. Róma látkepeit, melyeket apám az előcsarnokban kiakasztott, — itt látom most eredetiben, és mindaz, mit festményekről, rajzokról, réz- és fametszetekről, gipszmasolatokról régől fogva ismerem, itt áll, ime, mintegy összegyűlvé előttem, ahova csak megyek, ismerősöket találok egy új világban, minden olyan, miní ahogy elképzeltem és mégis él. Ugyanez mondhatnám megfigyeléseimről és gondolataimról is. Nincs egy teljesen új, egy teljesen idegen gondolatom sem, de a régiek oly határozottakká váltak és ugy állottak össze, hogy szinte rajknak számíthatnának...

Ha az ember azt a sajátos ünnepményt nézi, melyet Rómának hívnak mely két-éves vagy annál is régebbi, mely az idők változásával teljesen megváltozott

még alapjaiban is és mely mégis ugyanaz a föld, ugyanaz a hegy, sokszor ugyanaz az eszlop és fal és a néppen ugyanannak a jellemnek nyomai, ugy, — az ember részesévé lesz a sors nagy végzéseinek. És ez a roppant nagyság mégis oly nyugodtan hat ránk, ha ide-és odaszéltünk, hogy a legnagyobb látnivalókhöz eljussunk. Másutt a rendkívüliséget fel kell keresnünk, itt szinte tolonganak ezek felénk nagyszerűségükkel. Ezer toll kellene, hogy mindezt jegyezzük: mit ér itt egy! — És este az ember fáradt és kimerült a látnivalóktól és csodáktól.

Madame de Staël viszont így ír: Ismeritek-e ezt a földet, ahol a narancsfák virágoznak? Beleheltetek-e ezeket az édes illatokat, melyektől terhes a tiszta, édes levegő. Másutt, ha egy nemzetet csapások sújtanak, a nép ugy érezheti magát, miní akit elhagyott az Ur, de itt állandóan az Eg segítségét érezhetjük, azt, hogy gondját viseli az embernek, hogy kiválasztott teremtménynek tekinti. A természet kiválasztott örömeit itt olyan nemzet élvezheti, mely érdemes erre.

Igy a romantikus költő, de lássuk, mint mond a lélektani regény megteremtője Stendhal „Római sémák” című könyvében? Hapdászor látogatom meg az örök várost — írja — és mégis mélyen megindult vagyok. A művészet szépsége csak megkettőzi a táj szépségének hatását. A lélek telve-telik annak a nagy népnek csodálatával, mely eltűnt innen. De, ime, már Rómába érünk. Nem a Piazza Spagna-n szállok

meg, mert a helyke kicsurak kedvemet szegnek Rómától. A Via Gregoriana-n bérelek szobát, ahonnan áttekinthetem Róma háromnegyed részét. Felső-gesen emelkedik előttem a Péter-templom kupolája, de már sietek a Colosseumhoz, mely az antik Róma minden hatalmasságát lehel.

De mily furcsa Taine, a nagy francia esztétikus véleménye: Rómát, ahogy ma érkezésem után látom, leginkább egy művész műterméhez tudnám hasonlítani. Nem egy divatos művész műterméhez, hanem egy öreg rosszul féssült művész műterméhez, ki valana zseniális volt és most az őt kiszolgáló boltosokkal veszekszik. Csődbe jutván, a hiányzóknál több ízben elvitték bútorait, de nem vihették el a csupasz falakat és itt feledtek még sok szép tárgyat. Jelenleg a maradványokból él, idegenvezetői szolgál, bezsebeli a borraivalót és megveti a gazdagokat, akiknek garasait kapja. Ime, ezért kellett idejönnünk, hogy mindezt megtekintsük, de itt maradni semmi kedvünk. Ma számomra Róma már nem más, mint az ócskaságok nagy boltja.

Rilke, a világhírű német költő 1903-ban azt írja barátjához Kaprushoz, a Timisoara-Temesvároitt szüzetet, újságrösködött és innen Bajó országba költözött róhoz: Róma, ha nem ismerjük az első napokban nyomasztóan szomorúan hat. A város kiásvott és kinosan gondozott múltával buszó, halott muzeumbanulatot áraszt. Lehango a tudósoktól és filológusoktól támogatott példában túltértekekbe mindezeknek a dolgoknak, melyek tulajdonképen csak egy végtelen morzsái, egy más kornak, egy más életnek, mely nem a miénk és ne is legyen a miénk... De sok szépség van azért mégis itt. Végtelen élénk forrás víz fut az öreg vízvezetékben keresztül a nagy városba, fehér köcsészékbe jancol a szép tereken és ágas medencékben zug. És kerek is vannak itt, re lehetetlen faszorok és lépcsők. Lépcsők, melyeket Michelangelo tervezett. Igen vannak itt dolgok, amelyekben örökkévaló érték lakik, elhagyott halk szépségek, amelyek öröklék ének.

Végül álljon itt Ady Endre egyetlen római verse:

Nyárdelutáni Hold Rómában

Sanditva száll Romára
Fecske-raj követéssel,
Vigyorgóan vígan széjjel
Nyárdelutáni Hold,
Nagy kétség és pirosság
Most újból-újból hozzák
Régiből azt, ami volt.
Szent mezők pára-fátylat,
Hegyek álom-szint váltanak,
Diadalok a romok,
Nap s Hold közé beszöve,
Hanyatlan az időbe
Róma sürgő-forgó
Óh, gyönyörű örökség,
Változó, és, szent község,
Urbs, te feledjél,
Az én — élet poklából
Lelkem-estem kilából,
Te, szent védő tető,
Im, magam idehoztam,
Védj és boríts be mostan,
Te szép, te bölcs, örök.
Örökön éltem, élek,
Csupán hüvelyt cserélek,
Mint Ulisszes-görög.
Áldom a nyüzsgő Rómát,
Mindennek átfogóját,
Fulyásan is nagyot.
Ma, hogyha ugy akarám,
Alkonyi álom karján
Akár Remus vagyok,
Nézem a mai nőt,
A volt és lesz időket:
Be rézen élek itt,
S be minden élet mindegy.
S a Hold már ismer minket
Vigyorgó s nem heví:
Sanditva száll Romára.

(1911, Menekülő Élet).

Bundák, szörmék legolcsóbban
VLAD M. CSONOI Arad, Miron C. Stea-tér
12. Iávbeszélő 16-11.
Vállalunk szörmefestést, készíftést és használt
bundákat, szörméket eladunk.

A reszelő

Bothern angol komikus szórakozottságában betévedt egy vaskereskedésbe. De nem azért volt komikus, hogy fel ne találja magát.

Itt csinálnak egy kis tréfát — gondolt a magában.

— Kérem Macaulay Anglia története című munkáját — szól komoly hangon Sothorn.

— És kérem vaskereskedés, nem könyvkereskedés — szabódott a segéd.

— Lehet bórbe, vagy vászonba kötve, nekem mindegy — folytatta a komikus, sülkenek téve magát.

— És nem könyvkereskedés — szól most már erősebb hangon a segéd.

— Nagyon helyes, — toldotta meg Sothorn anyagi nyugalommal, — csak csomagolja be szépen és küldje a lakósomra.

— De mikor nincs náhumt semmiféle könyv! — bömbölsz fölébe a türelmetlen segéd.

— Ugy van, ugy! Csak szépen, gondosan csomagolja be, mintha az édesanyjának küldené — reptákozott a komikus.

— Nem tartunk könyveket — ordított a segéd olyan hangon, hogy jövevény-sü dobhártya ezer darabra szakadt volna tőle.

— No jó, hát várok, míg elhozza. A kétségbeesett segéd gazdájához futott s elpanaszolta, hogy örült van az üzletben.

A kíváncsi gazda üzletbe sietett.

— Mi tetszik, uram?

— Reszelőt akarok venni, közönséges öt hüvelykes reszelőt — szól természetesen hangon Sothorn.

— Tessék!

A komikus árverte a reszelőt, a segéd pedig tágranyit szemmel nézett rá, nem tudva most már, hogy kettőjük közül ki az örült?

— Városi főtisztviselő nyugalomban. Szabolcsy Antal dr. Timisoara-Temesvár város főtisztviselője szolgálati főnöki rangban a korhatár elérése folytán nyugalomba vonult.

— A timisoarai-temesvári kereskedelmi kamara közleménye. A kamara felhívja a kereskedelmi és ipari cégek, pénztételek figyelmét arra, hogy az érvényben lévő rendelkezések értelmében mind cégtáblájukon, mind pedig hirdeményeiken (még azokon is, amelyek újságokban jelennek meg), számlákon és jegyzékeiken kötelesek feltüntetni a céghivatali bejegyzési számot, valamint egvéni cégnél a cégtulajdonos teljes nevét.

— Lisztet vagy gabonát feldolgozó aradi ipari vállalatok figyelmébe. (Saj. tud.) Az aradi városi ellátásügyi hivatal közli a lisztet vagy gabonát feldolgozó aradi ipari vállalatokkal, hogy amennyiben havi szükségletük (liszt és buza) nem haladja meg az 500 kilógrammot, a mennyiség vásárlásához szükséges engedélyt a prefektúra ellátásügyi hivatala állítja ki. Más gabona vásárlásához (árpa, rozs, stb.) 10 ezer kilógramm adnak engedélyt. Az ennél nagyobb mennyiségű szükséglet esetén az ellátásügyi államtitkársághoz kell fordulni vásárlási engedélyért.

— A kereskedők vasúti szállítási kérdéseivel foglalkozó hivatali a kereskedelmi kamara mellett. A timisoarai-temesvári kereskedelmi és iparkamara közli, hogy az iparügyi, kereskedelmi és bányászati államtitkárság, valamint a vasúti vezérigazgatóság rendelkezése nyomán a kamara mellett hivatal létesült, amely a kamara tagjainak vasúti szállítási kérdéseivel foglalkozik. A hivatal a timisoarai-temesvári és lugojlugosi kereskedelmi és iparkamara tagjainak a vasuton történő szállítással kapcsolatban felmerülő kívánásait és észrevételeit nyilvántartja és a kerületi vasúti igazgatósággal közli a lehetőség szerint való teljesítés végett. A hivatal munkaprogramját kíván összeállítani s e célból felkéri a kamara tagjait, hogy ilyen természetű kívánásaikat és észrevételeiket hozzák a hivatal tudomására.

Nov. 13, szombat
R. kat.: Szaniszló
Protest.: Szaniszló
Ort.: Ar. sz. János

Napfelte: 7 óra
Napny.: 16 ó. 20 p.
A nappal hossza:
9 óra és 23 perc

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Bratianu 3. Távsbeszélő: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Távsbeszélő: 17-11.

— Naptárkiadók figyelmébe. (Bucuresti). A központi sajtóellenőrző szolgálattal közli a naptárkiadókkal, hogy a naptárban a jelenlegi helyzettel kapcsolatos szövegrészeket kötelesek elhelyezni. Ezek hiánya a jóváhagyás megtagadásával jár. A megállapított szövegrészeket a központi sajtóellenőrző szolgálat (Bucuresti III., Bul. Lascar Catargiu No. 31) bocsátja az érdekeltek rendelkezésére. (Rador).

— A timisoarai-temesvári Református Nőszövetség teadélutánja. November 14-én, vasárnap, rendezi ebben az időnyben a timisoarai-temesvári Református Nőszövetség az erzsébetvárosi Cipariu-utca 1. szám alatti református házban levő gyülekezeti teremben első teadélutánját. A tea mellé süteményt és sonkás-vajas kenyert szolgáltatnak fel a nőszövetség tagjai, akik nagy szeretettel fáradoznak az ö-szejöveteli sikere érdekében. A tiszta bevételt a Vörös Kereszt javára és a szegény gyermekek felruházására fordítják. Az összejövetel fél öt órakor kezdődik.

— Miu-Lerca Constančin gyásza. Căcova-Kákófalva Caraș-Krassó megyei községben 64 esztendő korában meghalt Lerca George gazdálkodó. Az elhunytban Miu-Lerca Constančin költő, a Dacia című napilap főszerkesztője és a propagandaminisztérium kerületi tanácsosa, nagyatyját gyászolja.

— Sibiu-Nagyvezében elkészültek a városi adók kivételével. (Saj. tud.) A városi pénzügyi osztálya elkészült az 1943-1944. költségvetési esztendőre szóló városi adók kivételével, amelyekkel cselédek, járművek, gépfűrészek, igás lovak és kutyák után kell fizetni, ugyancsak kivételként a tüzelőanyag járulékokat is. A kivétel ellen november 23-ig lehet fellebbezni a városházán. A meg nem fellebbezett kivétel november 23. után jogerőre emelkedik.

— Tilos a dohányzás a timisoarai-temesvári villamoson. A városi villamosművek vezetősége a villamosokocsik forgalmával kapcsolatban több újítást vezetett be. A villamosművek vezetősége ugyanis megállapította, hogy a kocsi túlszűfolttsága miatt részint a meghatározott menetrendet nem lehet betartani, részint nagyobb károsodás is előállhat. Az egyes villamos kocsi teherbírása pontosan meg van állapítva és ha túlnagy a megterhelés, könnyen megesik, hogy a villamoskocsi motorja hirtelen kiég. Volt olyan nap, amelyen egyszerre két kocsi is ki kellett vonni a forgalomból, mert motorja kiégett. Egy-egy motor helyreállítására pedig 80 000 lejbe kerül. Romanok azonkívül a fékek is. A villamosvasutak vezetősége ezért úgy intézkedett, hogy egy kocsi a meghatározott számú utasnál több nem szállhat fel. A villamosvasut ellenőrei, vagy a kocsi személyzete állapítja meg, mikor télt meg a kocsi és amikor az induláshoz jelt adnak, senkinek nem szabad már felszállania. Aki ezután is fel akar szállni a kocsi, azt a helyszen megötlentetik. Minekben a rendőrség közegeli segédkezet nyujtanak a villamosvasut személyzetének. Szigoruan megiltották a lépcsőkön való tartózkodást is. Az utasok a felszállással siessenek hogy utat csináljanak másoknak is. Az utasok a menetiely ellenértékét már előzetesen készítsék elő. Jelenleg tudvalevően a villamosok pótkocsijaiban szabad a dohányzás. November 15-étől kezdve tilos a dohányzás a timisoarai-temesvári villamoson. A villamosvasut igazgatósága a hétfőnapról kezdett kocsarak a pályaudvarról hozott dohányzás tilosításának ügyét is rövidesen rendezni fogja.

— HIRDETŐINK FIGYELMÉBE. A cégjegyzék felállításáról intézkedő 1931. évi törvény 25. szakasza értelmében felkérünk minden egyéni és társas céget, amely lapunkban bármilyen természetű hirdetést ad fel, hogy a hirdetés szövegében tüntessék fel a cég elnevezését és a céghivatali bejegyzési számot.

— Pályázat tanítói állásra. A fibistemesnádi római katolikus iskolaszék pályázatot hirdet egytanterős osztályon elemi iskolához. Csak érvényes tanítói oklevéllel rendelkező férfitanterők — nyugdíjasok is — pályázhatnak. Fizetés az állami előírás szerint. A pályázatok november 25-ig a Parochia Romano-Catolica Masioc jud. Timis-Torontal címre küldendők.

— Aradon tartózkodó idegen állampolgárok figyelmébe. (Saj. tud.) Az aradi rendőrség közli az utlevéllel vagy piros színű igazolvánnyal Aradon tartózkodó idegen állampolgárokkal, akiknek tartózkodási engedélye december 31-én lejár, hogy az új tartózkodási engedély megszerzése érdekében november 25-ig kérvényt kell benyújtaniuk a rendőrséghez és ehhez csatolniuk kell a szükséges bizonyítványokon és a lejáró piros igazolványon kívül az illeték lefizetéséről az elismerést. Aki a felszólításnak nem tesz eleget, azt a tartózkodási idő lejártá után átteszik a határon.

— A november 15-én életelépő újrarendszerű postai díjszabás. Megrtuk, hogy az újrarendszerű postai díjszabás, e hó 15-én lép életbe. Az új díjszabás nem drágítja a postai küldeményeket, mivel az alkalmazott postabélyeg értékét ugyanannyival csökkenti. Vagyis amíg eddig egy levelezőlapra 10 lej postabélyeg kellett ragasztani, most ez az összeg 9.50 lej s ehhez járul kiegészítésül 0.50 lej okmánybélyeg. Szintén 0.50 lej okmánybélyeg kell ragasztani a névjegykártya-borítékokra, valamint a tankönyvekre, tudományos és irodalmi művekre, továbbá a napilapok és más időszakos sajtótermékek kivételével minden más sajtótermékre. Egy lejes okmánybélyeg kerül az egyszerű és ajánlott levelekre, az üzleti levelekre, képes levelezőlapokra, pénzesutalványokra és a posta pénzbeszedési műveleteire. Két lejes okmánybélyeg terheli a belföldi táviratokat és a távirati pénzesutalványokat, négy lejes okmánybélyeg a „válasz fizetett” belföldi táviratokat, végül 5 lejes okmánybélyeg kell ragasztani az áru megérkezéséről szóló értesítésre, valamint a postán szállított értékes és tárgyak szállítóleveleire és az ezzel kapcsolatos nyilatkozatra.

— Mozik műsora. November 12, péntek: Arad: Aro: „Scampolo” (Amadeo Nazari, Lilia Sylvi), Corso: „Báró Münchhausen kalandjai” (Hans Albers Leo Slezak, Ilse Werner), Forum: „Monte Cristo” (Pierre Richard Wilm, Ermete Zaccani, Michele Alfa), Urania: „A hódító” (Amadeo Nazari, Conchita Montenegro). Timisoara-Temesvár: Apollo: „Könnyű muzsa” (Willy Fritsch, Adelhaid Seck), Capitol: „A ravasz asszony”, Corso: „Szülők és gyermekek” (Rugero Rugeri, Germana Paolieri), Thalia: „Szerelmi premier” (Kirsten Heiberg, Hans Söhner, Margot Hilscher).

— Ügyeletes gyógyszerárak. November 12, péntek: Arad: Angel (Miron Cristea-ter), Omescu (Regina Maria-ut 16). — Timisoara-Temesvár: Belváros: Gőtz Mátyás (Bratianu-ter és Lonovici-utca sarak, Gyárváros: Meisner (Petru Maior-ter 2), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-ter), Mehala: Corvin (Cloacea-ut 18). — Fratelia-Ujkiroda: Panajotă — Freidorf-Szabadfalu: Economi,

— Nem változik a számlaképzés kötelezettsége alio határa. Az iparügyi, kereskedelmi és bányászati, államtitkársághoz a kereskedők részéről több beadvány érkezett, kérve, hogy az államtitkárság járjon közbe a pénzügyminisztériummal annak érdekében, hogy a jelenlegi áratok tekintetbe véve a számlaképzési kötelezettség alio határát 10 000 lejről emeljék fel 10 000 lejre, vagyis hogy ezentúl csak 10 000 lejt meghaladó vásárlás esetén legyen köteles a kereskedő számlát kiállítani, ezen alól viszont legyen elégséges jegyzék kibocsátás. Az államtitkárság lépéseket tett a pénzügyminisztériumban, ahonnan most is válasz érkezett, hogy a folyó költségvetési évben ilyen változás befolyásolhatatlan költségvetésbe ezen a címen felvett összegek nagyságát s így nem járunk hozzá. A pénzügyminisztérium azonos esetről esetre megengedi, hogy jegyeket használjanak számla helyett.

— Lisztkimérés Aradon. (Saj. tud.) Az aradi városi közlekedési hivatal közli, hogy minden személyt öt kilogramm barna lisztet vehet át élelmiszerjegye 2-es számú lisztutalványa alapú 40 lejes árban, az alábbi kereskedők közl barmelyiknél: Isai, Avram Iancu-ter; Ispravnic, Bogdan Duica-ut; Albu, Miron Cristea-ter; Scholtz, Re-Ferdinand-ut 62; Varga, Vincentiu-ter; bes-utca; Mikuláknak: Bodet, Prutu-utca; Mossóczy-telepen: Dragan, Pu-Rares-utca; Gájiban, Ségában és Buziban: Borha, Aurel Vlaicu-ut 253; Zsmondházán: Nicolae Gh. Aki november 15-ig nem veszi át a lisztet, elveszté az igényét. A kereskedőknek november 20-ig kell elszámolniuk a lisztutalványt.

(*) Halálozás. Murády Almos, rugalmazott városi községm, e hó 10. 78 éves korában elhunyt. Temezése 12-én, pénteken, délrán fél 4 órakor lesz az aradi felső temetőben.

— Az osztálysorsjáték ötödik osztálynak negyedik napi utazása. (Bucuresti) Az osztálysorsjáték ötödik osztályának negyedik napi huzásán a következő sorsok nyertek nagyobb összegű: 200.000 lej: 40.801; 60.000 lej: 12.70.077; 50.000 lej: 20.765, 67.163.377; 40.000 lej: 8250, 13.377, 29.325.000 lej: 75.352, 8619, 26.381, 61.76.557, 65.938, 71.213, 4974, 61.883, 77.251. A felsoroltakon kívül még több sorsjegyet huztak ki egyenként 20.000 lej, 15.000 lej, 10.000 lej és 8 lej nyereseménnyel. A huzás további nyertesek Számhíjbakért fejlődéséget vállalunk.

Rádió

NOVEMBER 13, SZOMBAT
BUCURESTI: 6.55 Ebresztő, híreggeli zene. 12.45 Hírek, 13 Bajtóra. 13.50 Német hírszolgálat. 14 Híre. 14.30 Műsor sebesültek részére. 15 Szórakoztató zene. 15.40 Katonák polja. 16.40 Hírek oroszul. 17.58 Filmz. 18.15 Német hírszolgálat. 18.30 Z. kar. 19.10 Kézzongorás hangvers. 19.45 Hírek. 19.50 Francia nyelvű folyam. 20.05 Kamarazene. 20.40 R. egyetem. 21 Zenekar. 22 Hírek, rádióesemények. 22.20 Könnyű zene. 24 Induló

RADIO MOLDOVA: 12 Román hódúsok. 12.30 Déli hangverseny. 13 Hírek. 13.45 Könnyű zene. 19.25 B. zene. 20.30 Spanyol zene. 21 Hírek 21 Kamarazene.

BUDAPEST I: 7.25 Torna, zen. Hírek, zene. 9 Hírek német, román, a. vák, ruszin, szerb nyelven. 11 Hí. 11.15 Szalónzene. 12.10 Táncgyűjt. 12.40 Titokzatos villa. 13.10 Rádiózetkar. 13.40 Hírek. 15 Cigányzene. 16 Hírek. 16 Zenekar. 16.30 Épitészeti adás. 17.15 Revü-fénczene. 17.45 rek. 18 Ének cigányzene mellett. 18. Az idő sodrában. 19 Hegedűjáték. 19. Pluhár István csevegése. 19.25 Ének. 19.40 Képzőművészeti tájékoztató. 19. Hírek. 20 Borsodi bokréta. 20.10 Háképek innen-onnan. 20.35 Dal vers zene. 21.10 Részletek a Denevér operából. 22.40 Hírek. 23.10 Hírek német, gol. francia nyelven. 23.40 Ki mit sz. 24.45 Hírek.

Uj ára van az étolajnak

Bucuresti. Az országos ár-kormánybizottság a hivatalos lapban megjelent rendeletével új legmagasabb árat léptetett életbe a különböző étolajra, növényi vajra, ipari olajra, olajpogácsára és pogácsadarára.

Napraforgó magjából finomított étolaj (csomagolás nélkül) a gyárban 210 lej, nagykereskedőnél, ha az illető helységben működő étolajgyár van, 216 lej, azokban a helységekben, amelyeknek vasúti állomásuk van, de nincsen étolajgyár 236 lej kilogrammonként. A kiskereskedői ár 212 lej, illetve 233 lej literenként.

Tülmag-olaj: Nagykereskedőnél azokban a helységekben, ahol működő étolajgyár van, 321 lej, ott ahol olajgyár nincsen, de vasúti állomás van a helységben (ládába csomagolva) 341 lej; kicsinyben 338 lej, illetve 358 lej literenként.

Növényi vaj: A gyárban átvéve negyedik kilogrammos csomagolásban 232 lej, tíz kilogrammos tömbökben 212 lej és huszonöt kilogrammos tömbökben szintén 212 lej kilogrammonként.

Ipari olajok: Nyers lenolaj a gyárban 243 lej, kenderolaj 223 lej; kicsinyben 306 lej, illetve 283 lej kilogrammonként. Főtt lenolaj a gyárban 256 lej, kenderolaj 236 lej; kicsinyben 322 lej, illetve 300 lej kilogrammonként. Különleges lenolajok: Standöl I. 265 lej, Standöl II. 266 lej, Standöl III. 268 lej, Enccolage 268 lej kilogrammonként a gyárban. Finomított repceolaj: Ipari olaj (denaturáltnak) magánszemélyeknek 191 lej, világító repceolaj (denaturált) magánszemélyeknek 186 lej; dohányolaj 256 lej kilogrammonként.

Az olajpogácsa ára 18 lej kilogrammonként a berakó állomáson átadva, a pogácsadara 16 lej kilogrammonként.

SPORT

A magyar labdarúgó válogatott veresége ügyében Tercei-Felicesiu román, a magyar társadalmi sport vezetője értekezletet hívott egybe. Az értekezleten megállapították, hogy a válogatott csapat nagy vereségénél nem voltak olyan jelenségek, amelyek bármiféle vizsgálator tennék szükségessé.

A svéd válogatott csapatot a magyar kormányzati és elismerően megtapsolja a nagy győzelem után, de a közönség is lelkesen ünnepli a svéd játékosok mellett. Így a kis Carlsson a jömege vállán került a gópköszög. A svéd válogatott, az előzetes hírekkel szemben nem ment Bulgáriába, hanem két csoportban. Berlinen keresztül visszatartott Svédországha.

Iskolaközi díjmérkőzés keretében a gimnáziumi-temesvári piarista liceum negyedik osztálya a multheti 12:0-ás győzelme után, a visszavágó mérkőzésen is legyőzte a Prinz Eugen (Banatia) liceum negyedik osztályának csapatát.

Hambu g.—Berlin 3:1 (0:1). A két válogatott labdarúgó csapat Hamburgban mérkőzött.

A bécsi bajnokságban a Vienna 9:1-re verte a Markersdorf együttesét, míg a Floridsdorf—WAC találkozó 2:2 arányban döntetlenül végződött.

Német győzött a 10.000 m-en vasárnap 30:50.0 idővel a 32:40-et futó Hires előtt.

Zürichben a svájci liga válogatott labdarúgó csapata 2:2 (1:1) arányban döntetlenül játszott a müncheni FC Bayern megerősített csapatával.

A szlovák bajnokságban, a vezető SK Bratislava 7:1-e győzött a vasárnap bajnoki mérkőzésen Turóczszentmárton csapatát.

Kopenhágában uszversenyt tartottak. A hőlégyek eredményei: 100 m gyors Petersen 1:07.8, 100 mell Sörensen 1:27, 200 mell Sörensen 3:09.7, 200 hát Harup 2:47.4. Férfiak: 10x50 m gyors váltó: DMG 4:53, új dán csapat 400 gyors Cristoferson 5:11, 100 hát Simunsen 1:18.5, 200 mell Ebe 2:53.3, 100 gyors Petersen 1:04.6.

Idézem Katona József szellemét

Irta: WILKER JÓZSEF dr.

Az öregedő ember busongó visszaemlékezésével, a távolbaszakadtak örök honvágyával idézem ma, szülővárosom nagy fiának, Katona Józsefnek szellemét, születése százötvenkettedik évfordulóján. A magyar színpaddal egyazon évben született, 1791-ben. Fiatalon halt meg, de a magyar színpad él és mind a mai napig egyik legragyogóbb ékessége Katona József alkotása, a Bánk bán.

Nagyon büszke rá a „hírös város” népe, mint ahogy más városok is kíváncsian emlegetik irodalmi nagyjukat, kivált a halála után. A komáromiak dícsöjtik Jókait és nem szeretik, ha valaki azokat a zápfajósokat emlegeti, amelyekkel aranyoskedélyü mesemondójukat éltében — igaz, hogy követválasztás idején — megtisztelték, Szege-den Dugonics Andrásnak van szobra, a tollforgató piaristának, Debreczen Csokonai Vitéz Mihály városa. Nagyvárad, a pecepart Párizs, öszszefort Ady Endréjével és Székesszékéhvár sem elégszik meg történelmi dícsőségével: emelten hordja fejét azon a címen is, hogy közelében látta meg a napvilágot a leggyönyörűbben zengő magyar nyelv áldott forrása, Vörösmarty Mihály.

Örök vetélkedőtársunkat, Nagyköröst sokáig emésztette az irigység azért, hogy sehogysen akadt Katona József-e. A kupak-tanácsozt csak nem hagyta el a reménység, vásárolt is egy mutatós bronz-figurát, amelyet aztán fölvitetett a városháza padlására, hogy menten felállítbassa a nagypiacon, ha nagy embere találna szüleit. Végre is elunta az évtizedes várakozást és a szobrot fölállította Arany Jánosnak, mivelhogy néhány esztendőig az ottani Kollégiumban tanított a szalontai halhatatlan. (Ugye, megbocsátják nekem a körösiek ezt az ártatlan évdést, hiszen nem is volnék valédi, hamisítatlan, rézbörű kecskeméti, ha nem közzösrühnem elmémét a körösiek bőrén. Aztán meg még is tudjuk, hogy csak kölesönbe esik ez a kis rosmájuskodás.)

Egy kicsit emmagunkra is büszkék lehetünk Katona Józseffel kapcsolatban. Való igaz hogy nem éppen a Bánk bán költőjét tiszteltük meg benne, hanem a jószüti jogászt és „feddhetetlen erkölcsü fiatallembert”, de hát ezek csak árnyalati eltérések. Mi mindenesetre kenyeret adtunk neki, megtettük a város alügyészenek, mikor elvették a kedvét ott Pesten — örökre — a drámairástól, sőt főügyészenek is megválasztottuk, egypár év múlva. Aztán meg volt nekünk érzékünk az irói mesterség „erányában”, ha nem is tudtuk megérteni Katona József örök alkotását. Mikor az iró megválasztatásáért érkezett hálából művét fölajánlotta a tanácsnak, a tanács gavallerosan viszonozta a felajánlást, amint ezt az 1820. november 22-éről kelt jegyzőkönyv tanusítja:

„Katona József vicefiskális ur ezen Tanácsához vonzó tiszteletének és annak bizonyosságával, hogy ezen városi közönséget, melyben származását vette, mély érzékeny indulattal kedvelé, egy általa készített drámát, melynek címje Bánk bán, ezen város Főbirájának és Tanácsának ajánlvá, kinyomattá és egy nyomtatványt ezzel a Tanácsnak bemutatott. A maga szives tiszteletét bemutatott munkájával is kinyilatkoztatni kívánó hazafi unak a Tanács nemesek jóindulattal elfogadjá, hanem az auktor unak a magyar nyelv palléroztatására törekvő dícséretes igyekezetéért honorárium fejében a város kasszájából száz forintot ki fizettetni rendelt.”

De büszkék lehetünk azért is, mert mi helyét Egressy Gábor, a nagy drámai színész rácszmélt a tragédia páratlan értékére, és különösen amióta Gyulai Pál rávilágított a Bánk bán címére és egyedülálló erejére: mi azon mód megszerveztük Katona József kultuszát. Nevére kereszteltük irodalmi körünket, az utcát, amelyben szülői háza állt és a vasúti állomás előtt a sétányt. A park közepében szobrot állítottunk neki, amelyről Kada Elek, a város országos tekintélyü polgármestere azt mondta Khuen-Héderváry miniszterelnöknek: „Látod-e, Katona József még érelakjában is hátat fordít a

pályaudvarnak, mert szégyelli, hogy ennek a nagy városnak ilyen silány állomása van.” Ilyenformán a kecskeméti vasúti állomás kibővítését is Katona Józsefnek köszönhetjük.

Iskoláinkban sokat forgattuk a Bánk bán, s aki a kecskeméti professorok „elébe járt”, annak alaposan meg kellett ismerkednie ezzel az izzó, megújodása előtti nyelven írt művel Katona, odavalósi katolikus szülők gyermeke, a „piharisták”-hoz járt. A reformátusokat a „kollégium”-ba írták be. En a „leharoskoiát” frekventáltam, majd száz esztendővel később, hogy a költő iróasztala fiókjában őrizte a halhatatlanságot. Ez a mi real-iskolánk a deákos műveltségü gazdávárosban igen nehezen tudott polgárjogot nyerni. Csak mikor Hanusz prépost, a eszpaszív nevelő került az intézet élére, s aztán sorban ott működött Hollós László, a nagynevü természetbúvár, a polihistor Bodrogi Lajos, Szántó Kálmán, a Gyulai Pál „fia”, akkoriban olvasott regényíró, Olasz László Béla közirő. Greguss becézett tanítványa, no meg a „János vitéz” szerzője Kacsóh Pongrác, aki fizikusnak is kiváló volt: nőtt meg a nyugati nyelvek és a természettudományok othobának becsülete. De a piaristáknaál éppugy, mint a református kollégiumban, avagy nálunk, egyaránt megünnepeltük évről-évre a költő születésnapját, november 11-ét. Egyszer előadtuk a tragédia egész második felvonását, amelyben Bánk bán fölésküszik Peturnak és a hétkelleneknek. En, elnöke az önképzőkörnek, Petúr játszottam. Rám is szölt Szántó Kálmán tanítómesterm a tollforgatásban: „Fiatal uram, az ember vagy elnököl, vagy bekötlenkedik, a kettő öszszeférhetetlen.”

Milyen kedves örömmel idéztünk egész éven át és később is a tragédia nagyszerü mondatait. Ha szalmalángtól hevítve, öszszelütkint körösban „tanulni”, s egyik lomhább társunk belefáradva a buzgóságba, fálnak fordult az ágyn, komikus álpátosszal intéztem el: „Aludj, mohón föllobbant hazafiság.” Vagy ha balul ütött ki valamely ifjon-t vállalkozásunk, enfejünkre idéztük a Nagyur kétségbeesett felhördülését: „Nem ezt akartam én, Uram, nem ezt.”

Később egyre inkább kidomborodott lelki szemem előtt az a tragédia, amelyet Katona József nemesek írt, hanem át is ölt. Szeretni a magyar színpad bübbéjes jelenségét, Derynét, a nélkül, hogy csak ügyet is vessen e nemes szív gyötrelmeire, és megírni a leg-tökéletesebb magyar tragédiát a nélkül, hogy életében a méltánylásnak sikernek akáresak morzsáihoz is hozzájutott volna, nehéz és szomorú sorsa ez Katona Józsefnek. Még csak azt sem érthette meg, hogy színpadról hallotta volna művét, mert az egyetlen ember, aki megérezte a Bánk bán megrázó erejét, pontosan a cenzor volt. Ha Katona József irói pályája belé is pusztult a befiktásha, mert örökre elment a kedve a drámairástól, ma, százhusz esztendő távlatából öszszes kritikusai közül — a cenzornak kell nyujtanom a pálmát. Más kritikusok abban a korban értelmelentül álltak a Bánk bán jelentősége előtt, csak a cenzor fogta fel egész mélységében Tibore rettenetes sorsának színpadi ábrázolását és az egész darabon végigvonul. Földrendés robajához hasonló hang várható halását s ha nem is merte, vagy tán nem is akarta vállalni e hatásért a felelősséget: tilalma mégis több értelmességét árul el a kortársak számalmas, akár méltató, akár megzöölő makogásánál.

A Katona József-utczában laktam öklömnyi gyerekkoromban, a kedves, kicsiny ház előtt kergetődztem, amelyben a költő öt ése lakott, mind József, csak ukapja, a kétméteres óriás, volt János, aki százszentendőt élt. A Katona-körben tartottam előadást a költő atyjáról, a verselgető fakácsmesterről, a magyar névtelen mesterművelőket éleseszü, gyöngédlekkü diszpendiáról.

Akatona József-színházban vezényeltem, muzsikáltam és a Katona József-parkban ábrándoztam annyi estén — a jövőről. Ho-vá letél, hová, ábrándok világa...

Ugyan merre bolyong Katona József di-eső szelleme?

HÁLAADÓ ISTENTISZTELETEK A PÁPA ÉLETBENMARADÁSÁÉRT. (Róma). A német táviratiroda jelenti: Marchetti Selvaggiani bíboros, Róma vikáriusa rendelkezése az örök város valamennyi templomában hálaadó istentiszteletet tartottak abból az alkalomból, hogy a Vatikán ellen intézett angol légitámadás során a pápa életben maradt. (Rador).

BOSE A JAPAN CSÁSZÁRNÁL. (Tokió). Hivatalosan jelenti, hogy a japán császár kihallgatáson fogadta Subhas Chandra Bose-t, a Szabad India ideiglenes kormányának elnökét. (Rador).

KEMAL ATATÜRK HALÁLÁNAK ÖTÖDİK ÉVFORDULÓJA. (Ankara). Törökország népe kegyeletesen ünnepségek keretében emlékezett meg szerdán „Törökország örök vezére”, Kemal Atatürk halálának ötödik évfordulójáról. (Tp.).

MEGHALT A VOLT OROSZ CÁR FI-VEÉRE. (Vichy). Boris nagyherceg, Miklós volt orosz cár fivére — mint a vichy rádió közli — Párizsban elhunyt. (Rador).

RÓMA ISKOLÁIBAN ISMET MEGKEZDÖDÖTT A TANÍTÁS. (Róma). A római rádió közölte, hogy hétfőn Róma valamennyi iskolájában megkezdődött a tanítás. A tanítézetek, mint ismeretes ez év júniusa óta zárva voltak. (Rador)

OSTROMÁLLAPOT CSILE LEGNAGYOBB KIKÖTŐJÉBEN. (Madrid). A német táviratiroda jelenti: Valparaisó városában és kikötőjében a csilei kormány kihirdette az ostromállapotot. Az intézkedésre az adott okot, hogy az angol kikötőmunkások s rakodómunkások fellázadtak. (Rador).

AMERIKAI KISERLETEK ÚJ VERE-AJ ELLENI SZERRELL. (Stockholm). Mint Washingtonból jelenti, az egyik amerikai tengerészeti kórházban behajó kutatómunkások egyik némi betegségek leküzdésére. Különösen keléző eredményeket értek el vérba-j eseteiben egy Penicillin nevü új készítménnyel, amelyet zöld sajtpenészből állítanak elő.

EMELIK A RENDŐRSÉG LETSZÁMAT A FÜLLÖP-SZIGETEKEN. (Manilla), Lawrence, a Füllöp-szigetek új államelnöke kijelentette, hogy a Füllöp-szigetek függetlenségének biztosítása érdekében fokozatosan építik ki a védelmi rendszert. A rendszer alapját a rendőrség adja meg. Ez kezdetben 10.000 főből áll, de létszámát rövidesen 40—50 ezerre emelik.

AZ AZORISZIGETI NEMETEK MEGERKEZTEK LISSZABONBA. (Lisszabon). Az Azoriszigeteken élő nemetek tegnap Lisszabonba érkeztek. Cvenhét emberrel van szó, valamennyien ott kellett hagyni eddigi tartózkodási helyét és egyesek csak a legszükségesebb holmit vihettek magukkal. Új-zásuk alapú panaszuk nem volt. Az Azoriszigetek némejeinek az a benyomása, hogy az angolok a szigeteken tejszűk szerint tesznek-vesznek. A portugál hájoforgalmát a legszigorubbban ellenőrzik és így kétséges, hogy ezt a forgalmat az eddigi mértékben ezután is fenn tart-íjtják. A lakosság nagy aggodalommal nézi az eseményeket. Az angolok a németektől nem kapják az esküi letételeit, de gonoszul volt, hogy a behajózás és az eszpaszív állásokról történetik. Ennek ellenére alkalmuk volt megérkezni, hogy az Azoriszigetek vizein nagy hajóhad tartózkodott. (Tp.).

Bejáró vagy bennlakó takarítónő, vagy mindenestől fizetéssel alkalmazok. Arad, Bolinteanu-utca 1, a törvényesen tul, a villanegyében.

Nemes gyümölcsfák és hársfák kaphatók. Arad Mossoty-telep, Szabó József, V. Pagnu-utca 23-25. sz. Reg. Com. 4100 931.

Apróhirdetések

BORBÉLYSEDEDET alkalmaz JAGER fodrász, Arad, szemkötő a vörös templommal.

ROMÁN, német és magyar nyelvtudással, kereskedelmi érettségivel egy leány állást keres. Megkereséseket „Szorgalmas” jellegre Reclamához, Arad, Eminescu-utca 4. (358)

HÁZVEZETŐNŐI állást keres fiatalabb asszony egyedül álló személynél. Cmeket „Állandó otthon” jellegre Reclamához, Arad, Eminescu-utca 4. (267)

FEHÉR angora-kabát új állapotban, kis alakra, 8000 lejért eladó. Arad, Blandusiei-utca 12. Daru Olga. (9000)

BÉJÁRÓNÓT, 50 éven felülit, alkalmaz Rónai, Arad, Eminescu-utca, 30. Ortutay-palota. (283)

ELADÓ középtermetre való fekete télikabát, bőrkabát, hálószoba-buter, Wertheim-pénzszekrény és lámpák. Arad, Gojdu-utca, 18., 10. ajtó. (284)

FORUM-mozi, Arad (távbeszélő 20-10.)

Előadások 3, 5, 7 és 9-ór.

Ma legelőször a II és az utolsó rész. Dumas Sándor világ irü regényének filmváltozata.

A főszerepben: **Pierre Richard Wilm, Ernste Zacconi, Michele Alfa.** Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

ELVARRO lányokat alkalmazunk. Cim: Reclamánál, Arad, Eminescu-utca 4. (286)

MINDENES szakácsnőt, középkorut, azonnal alkalmaz Juhász gépgyára, Arad, Abatorului-utca, 1. (287)

JÓÁLLAPOTU, mély gyermekkosci eladó. Arad, Pipos-utca, 12. Mossótzylep. (288)

SZABOMUNKÁST állandó munkára, szonnal alkalmazok. Dornea szabómeister, Arad, Bratianu-utca, 13. A főpostával szemben. (289)

GYERMEKKOCSI és bundabélés eladó. Arad, Coşbuc-utca, 21. felső csengő. (285)

SZABÓSEGEDET nagymunkára alkalmazok. Cim: Reclamánál, Arad, Eminescu-utca, 4. (290)

LINOLEUM eladó: 2x3 és 3x2,5 méter. Arad, Goldis-utca, 7. Hollstein. (291)

URANIA-filmszínház, Arad

Jól lütföt terem. Távbeszélő 12-32. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.

Ma: Egy csodás szerelem meséje.

Amadeo Nazzari, Conchita Montenegro szívetek gyönyörködtető műve

A hóditó

ELADÓ sportöltöny, bőrkabát, középtermetre való, 37-es magasszárú női cipő, 35-ös magasszárú leánycipő, 35-ös hócipő. Megtekinthetők 3-5 között. Arad, Greceanu-utca, 18. (292)

ÜGYES varróleányokat angol munkára alkalmazok. Arad, Gojdu-utca, 18. Szabrac. (293)

ELADÓ korszerű ebédlő. Arad, Ehsabotakörút, 48. első emelet. (294)

ELADÓ Lengyel-féle fűszölt ebédlőbutor és két mekett káposztek asztalkával. Arad, Numa Pompiliu-utca, 56. (301)

NAGY vas-takarékűtűhely és sötétkék férfi-télikabát eladó. Arad, Blandusiei-u. 2. (296)

FIATAL borbélysegedet, teljes ellátással, alkalmazok. Ruff József, Sant-Ana 150. szám. (297)

JÓÁLLAPOTU sötétkék női télikabát eladó. Arad, Targoviste-utca, 3. (298)

SELYEM-brokát, bélelt függönyök sztorral együtt eladó. Szivességből Preitmayr-üzlet, Arad, Dr. Peiran-utca, 5. (299)

Tímisoarai emesvári CORSO-MOZI előadások 3, 5, 7, 9-ór TELEFON: 38-95

Ma bemutató! Szülők és gyermekek

RUGERO RUGERRI, GERMANA PAOLIERI. 89. hirdó.

RÁDIO, korszerű, telepes, eladó. Arad, Garleanu-utca, 18. (295)

AKÁC, szerszám- és épülefa eladó. Arad-Gai, Campul-Barbus, 7. Gaál Pál. (300)

HÁROMRESZES heverő (rekamiér)-párnát, rugósat, vennék. Arad, Dna Baia-sa-u. 74. k (302)

GYÜMÖLCSFAOLTIVÁNY-csemete beszerzési ügyében forduljon az EMGE aradi felügyelőségéhez. Arad, Iosif Vulcan-utca, 12, ahol különböző, szavatoltan nemes fajok öszi ültetésre előjegyezhetők. (303)

FÜSZER- és csemegkereskedésbe azonnali belépésre kiszolgálóleányt lehetőleg gyakorlattal bír és irodakísasszonyt alkalmazunk. Etnikai románok előnyben. Farcasiu & Comp. Arad, Bratianu-u. 1. (305)

GYERMEKBÁKANCS, 35-ös, kifűnő állapotban lévő, eladó. Timisoara, Mehala, Cişca-u., 21. (8891)

FELFOGADOK tőzsdébe biztosítékkal haró árusítónót. Timisoara, Fraţelia, I. uca, trafikos bódé. (8872)

50 ÉVEN felüli, főzni tudó mindenest november 15-re állást keres. Cime: Timisoara, III., Meşianu-u., 4; Délután 5-ig. A házmesternél. (8896)

BABAKELENGYET, jó állapotban levőt, keresnek. Timisoara, távbeszélő 43-61. (8875)

KORSZERŰ új konyhabutor alkalmi áron eladó. Megtekinthető lehetőleg délután. Cim: Timisoara, II., Stefan cel Mare-u., 27., I. em. 2. (8875)

IDŐSEBB embert (esetleg nyugdíjast) keresnek, könnyű munkára felfogadnak. Fara Constantin, text.üzlet, Timisoara, I. I. C. Bratianu-tér, 1. (8877)

FAVÁGÓGÉP eladó, 6 lóerős. Timisoara V. Ronat, Magdi-ut. 12. (8878)

GYERMEKKOCSI, világosszínű, nagyon jó gumikkal ellátva, olcsón eladó. Hoffmann, Timisoara II. Maresal Joffre-u. 15. (4424)

ELADÓ rövid pézsmabunda. Cim: Timisoara, II., Maresal Joffre-u., 18., 3. ajtó. (8881)

BÁKANCSOT, vagy eszmat, 43-, vagy 44-est, használtat, de jó állapotban levőt vennék. Cimeket ármegjelöléssel „43 esetleg 44-es” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (5370)

CORSO-MOZI, Arad

Távbeszélő 23-04. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ne mulassza el megnézni a filmek csodáját, az eddig megjelent színes filmek közt a legszebbet, amelyet három nap alatt 10.000 ember nézett meg. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Báró Münchhausen kalandjai

Hans Albers, Ilse Werner, Leo Slezak

DRAPP, vattelinós kabát, 10-12 éves leánykának való, továbbá fekete, női télikabát, 12 pár, ezüstözött alpakka, csemegéhez való kés-villa, előszobafal, kihúzható, erős asztal 6 székekkel, valamint középtermetre való frakk eladó. Timisoara, III., Ciprian Porumbescu-u., 21., 8. ajtó. (8886)

MINDENES bejaronót a délelőtti órákra keresek. Timisoara, IV., Regele Mihai-körút, 19., 9. ajtó. (8888)

CAZDATISZTET, hadi szolgálat alól menteset keresek. Gaal Jenő, Mociu, j. d. Cluj-Turda. (4422)

MEGBIZHATÓ, művelt, középkorú nőt keresek bizalmi állásra. Cim a timisoarai kiadóban. (4423)

FOTO Bach, Alba-Iulia, keres kifogástalan fényképészegedet (nőt) jó fizetéssel és részedéssel. (4421)

FLVESZETT kesztyű, pecari, női jobb kézre való az új prefektura előtt a fasorban, fél 12 és 12 között. Megtalálójá sziveskedjék átadni Timisoara, I. Regina Maria körút, 19., I. em., 4. Jutalmat kap. (8940)

KERESÜNK egy „KOKER”-fajkityát (kőlyköt, vagy öreget). Orient-Boy, Timisoara, I., Ungureanu-u., 9. Inreg. Cam. Com. 11391/333-1943. (8895)

ELADÓ fekete, női téli kosztüm, továbbá fekete, női télikabát és 2 éves fiúnak való kabát, valamint férfiöltöny. Cim a timisoarai kiadóban. (8897)

KÖZLEMÉNY ZSIDÓK RÉSZÉRE

A kenyérkérdéssel kapcsolatosan felszólítjuk az összes zsidókat, akiknek akár áthuzott, akár áthuzatlan jegyeik vannak, hogy e hó 12-én, 15-én, 16-án vagy 17-én d.e. 9-12 óra között a következő helyiségekben jelentkezzenek: Az I. és V. kerületben lakók: Marasesti-u. 6. (Templom-épület); a II. kerületben lakók: Kunz-sor 2.; a III. és IV. kerületben lakók: Fröbl-u. 55 sz. A multa vonatkozás kötelezettségek ki egyenlítésére fejenként 500 lejt fizetendő. Kivételben részesülnek a hitközség segélyezettjei. A nem jelentkezők viselni fogják a következményeket.

A ROMÁNIAI ZSIDÓKÖZPONT Timis-Torontal-megyei hivatala

ARO-mozi, Arad

Távbeszélő 24-45. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma. SCAMPOLO

Vigjáték, olasz filmremek. Amadeo Nazzari és Lilia Sylvi a főszerepben.

GYÖNYÖRŰ, fából faragott régi művű (antik) csillár, régi művű barokk falitű kör, kókarsz-futószőnyeg, 5 és fél méter hosszú eladó. Megtekinthetők 1-5-ig. Timisoara, III., Remus-u., 15., 3. ajtó. (8889)

BEJÁRÓNÓT könnyű háztartásba keresek. Timisoara, IV., Pop de Basesti-u., 25., 4. ajtó. (8890)

ROMANIZÁLNEK, vagy társulnek, tetű- vagy fűszerüzletbe. Ajánlatokat „Orient-Boy”-nak, Timisoara I., Ungureanu-u., 9., sziveskedjék átadni. Inreg. Cam. Com. 11391/333-1943. (8894)

VESZEK kifogástalan állapotban levő női télikabátot (nem fekete). Cim a timisoarai kiadóban. (8887)